

Captarea Nergăniului

Deși aparent, captarea izvoarelor Nerei este o problemă de actualitate, ea este cu mult mai veche. Astfel aflăm că în anul 1904, Uzinele și Domeniile Reșița, în urma creșterii capacității de producție, aveau nevoie de tot mai multă apă (și energie), drept care au preconizat captarea izvoarelor Nerei și devierea lor spre bazinul Bârzavei.

Aflându-se despre această inițiativă, la ședința din 17/24 septembrie 1904 a Comunității de Avere din Caransebeș, preotul Vasile Popovici din Pătaș, în calitate de „reprezentant”, face o interpelare președintelui, Constantin Burdia¹, „dacă are cunoștință că Societatea Căi Ferate din Reșița are de gând să ia apa și izvoarele râului Nera din Valea Almăjului și să o întrebuințeze pentru scopurile sale în defavorul intereselor Comunității de Avere și a Românilor grăniceri, locuitori în renumita vale”.

Președintele răspunde că din auzite, are cunoștință despre intențiunile Căii ferate și asigură adunarea că în caz de lipsă (necesitate, n.n.) va interveni cu calitatea sa oficială și personal pentru Comunitatea de avere și grăniceri”.

Așa cum observați, răspunsul a fost evaziv; de aceea, almăjenii au făcut noi demersuri pentru „apărarea Nergăniului”! Astfel, în articolul „Glas de durere din Valea Almăjului”, semnat de „Dela Nergan”², după prezentarea mai multor neajunsuri îndurate de almăjeni, se preciza că „Înțeles-am adecă abia acuma, că Societatea privată a căilor ferate austro-ungare din Reșița, încă din anul 1901 cearcă a câștiga permisiunea de la comitat de a săpa un apeduct prin care să abată izvoarele râului nostru Nera. Pertractările (dezbaterile, n.n.) până acum au durat neted, în liniște și tăcere”.

La întrebările adresate autorităților, acestea au încercat să-i asigure pe localnici „că nu este nici un pericol, toate sunt numai cercări și de se va da ceva, acelea vor fi niște lacuri cu totul neînsemnate”.

Almăjenii află că în realitate este vorba despre captarea principalelor pârâuri ale Nerei, Nergăniul și Nergănița „singurele care nu seacă în perioadele de secetă”.

Articolul se încheie cu un apel la autorități, dar și la „bărbații noștri din centru” ca „să nu piardă apa”.

În același ziar³, puțin mai târziu, apare un amplu articol „Din Valea Nerganului”, semnat de Pătășanu (pseudonimul de jurnalist al preotului Vasile Popovici din Pătaș).

În urma demersurilor făcute, la 7 noiembrie 1904, din dispoziția vice-comitelui comitantes Carol Fialka, o numeroasă comisie formată din reprezentanți ai comitatului, erariului (administrația financiară în Austro-Ungaria, n.n.), Societatea de căi ferate din Reșița, Comunitatea de Avere din Caransebeș și ai unor comune din Almăj, au vizitat zona în litigiu la cererea Societății de căi ferate și a protestului locuitorilor din Pătaș și Borloveni.

După o prezentare geografică a zonei, autorul ne povestește că în după-amiaza zilei respective, „a ieșit comisiunea la Nergănița, la stâna lui Gavrilă Careba din Borlovenii Noi, unde așteptau peste o sută de oameni, care asemenea unui vulcan care clocotește amenințător, protestau în numele lui Dumnezeu cel ce a făcut izvoarele, să le lase astfel să curgă precum El a poruncit, căci la din contră ... Cercatu-s-a din mai multe părți a se atrage atențiunea oamenilor asupra unor modalități - mai vârtos dl

¹ Foaia Diecezana, anul XIX, 19 septembrie, c.v., 1904, Caransebeș, nr. 38

² Drapelul, anul IV, joi 7/20 octombrie, 1904, Lugoj, nr.117

³ Drapelul, anul IV, sâmbătă 6/19 noiembrie, 1904, Lugoj, nr.130

president al Comunității de avere, Constantin Burdia foarte mult s-a ostenit să explice poporului calea prin care am putea fi mai puțin vătămați - poporul la toate răspundea: «Nu dăm apa - mai bine murim!»»

Și în continuare: „Cunosc poporul nostru, care este blând și ascultător în cele mai multe cazuri; de astă dată însă, ceea ce am văzut m-a înspăimântat. Să dea Dumnezeu să fie bine și să nu fie precum eu prevăd din semne rele”.

Interesant este și faptul că autorul arată că în urma defrișărilor din Valea Almăjului, debitele pâraielor din zonă au scăzut, ceea ce crează probleme tuturor almăjenilor.

Atunci, în anul 1904, almăjenii au avut câștig de cauză; problema a fost reluată în perioada celui de-al doilea război mondial⁴ când prof.dr.ing. Dorin Pavel de la Politehnica din București a fost însărcinat de către Uzinele și Domeniile Reșița (U.D.R.), „cu elaborarea unui plan general de amenajare a apelor din regiunea aceea (Semenic, n.n.)”. El a realizat în perioada 1942- 1943 un plan hidrotehnic general pentru a rezolva problema apei industriale și a energiei electrice. Planul cuprindea trei noi lacuri de acumulare pe lângă cel vechi de la Breazova, o hidrocentrală nouă, refacerea centralelor Grebla și Breazova, derivarea Nerei superioare spre Bârzava, ca și a Timișului superior, prin pompare peste culmile Prislopului și Semenicii către Bârzava.

În anul 1951 a fost pus în funcțiune canalul colector Nera-Coșava, în lungime de 6,5 km, pentru suplimentarea debitelor Bârzavei superioare cu apă captată din bazinul superior al râului Nera. Acesta are două tuneluri/galerii, unul de 1000 m, iar celălalt de 750 m și canale betonate.⁵ Prin aceasta s-au deviat 60% din debitele Nerei superioare.

⁴ <http://www.banaterra.eu/romana/rusnac-mircea-amintirile-parintelui-lacurilor-de-acumulare-din-semenic>

⁵

<https://istoriabanutului.wordpress.com/2010/03/04/mircea-rusnac-amenajarile-hidrotehnice-efectuate-in-masiv-ul-semenic/>